

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 20Csp/25/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6416207703
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Štubniak
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2018:6416207703.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom samosudcom Mgr. Martinom Štubniakom v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35807598, v konaní právne zastúpený JUDr. Barborou Korenecovou, advokátkou, Slnecná 765/3, Malinovo, proti žalovanému: R. Š., W.. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. F. Č.. XX, v konaní o zaplatenie 1.356,- Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 618,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 268,- Eur od 21.04.2013 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 350,- Eur od 20.05.2013 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a.

III. Žalovanému náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Podanou žalobou žiadal žalobca uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 1.356,- Eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 660,- Eur od 21.04.2013 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 696,- Eur od 20.05.2013 do zaplatenia.

2. Tunajší súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 07.02.2017 č.k. 20Csp/25/2016-35 tak, že žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pričom rozsudok odôvodnil nasledovne:

„1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 24.08.2016 žiadal žalobca uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 1.356,- Eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 660,- Eur od 21.04.2013 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 696,- Eur od 20.05.2013 do zaplatenia.

2. Žalobu odôvodnil tým, že na základe zmluvy o úvere zo dňa 23.05.2012 ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi úver 400,- Eur, ktorý sa tento zaviazal vrátiť s príslušným poplatkom vo výške 392,- Eur za podmienok dohodnutých v úverovej zmluve v dvanástich mesačných splátkach po 66,- Eur počnúc dňom 26.06.2012. Takisto uzavrel so žalovaným ako dlžníkom zmluvu o úvere zo dňa 23.08.2012, na základe ktorej žalovanému poskytol úver 350,- Eur, ktorý mal žalovaný vrátiť s príslušným poplatkom vo výške 346,- Eur za podmienok dohodnutých v zmluve, t.j. v dvanástich mesačných splátkach po 58,- Eur počnúc dňom 26.09.2012. Žalovaný tieto úvery nesplácal ani po viacpočetných upozorneniach. Nakoľko žalovaný neplnil riadne a včas svoj záväzok v zmysle dohodnutých podmienok, stratil výhodu splátok. Žalobca tiež podal trestné oznámenie a tunajší súd trestným rozkazom č.k. 1T/32/2014 - 87 zo dňa 07.02.2014 uznal žalovaného vinným zo spáchania prečinu úverového podvodu a žalobcu ako poškodeného s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

3. Žalovaný prevzal žalobu s príslušnými poučeniami dňa 13.12.2016. K veci sa písomne nevyjadril.

4. Na pojednávaní dňa 07.02.2017 súd prejednal vec v neprítomnosti riadne predvolaných sporových strán, keď právnej zástupkyňi žalobcu bolo predvolanie doručené dňa 16.01.2017 a žalovaný prevzal predvolanie dňa 17.01.2017. Žalobca cestou svojej právnej zástupkyne žiadal ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní a súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti, žalovaný sa na pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavil.

5. Na základe žalobcom predložených listinných dôkazov a po oboznámení súvisiaceho trestného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 1T/32/2014 mal súd za preukázané, že žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dve zmluvy o úvere. Prvú zo dňa 23.05.2012, druhú zo dňa 23.08.2012. V prvej zmluve zo dňa 23.05.2012 sa žalovaný zaviazal vrátiť žalobcovi úver vo výške 400,- Eur zvýšený o príslušný poplatok vo výške 392,- Eur, t.j. celkom 792,- Eur v dvanástich mesačných splátkach po 66,- Eur, počnúc dňom 26.06.2012. V druhej zmluve sa žalovaný zaviazal vrátiť čiastku 350,- Eur zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 346,- Eur, t.j. celkovo 696,- Eur v dvanástich mesačných splátkach po 58,- Eur, počnúc dňom 26.09.2012.

6. V oboch zmluvách je súčasne konštatované, že finančné prostriedky neboli poskytnuté žalovanému ani na výkon zamestnania, povolania, ani podnikania, označená je v oboch zmluvách rubrika svedčiacia o tom, že tieto čiastky mu boli poskytnuté na iný účel. Obe zmluvy vo svojich záverečných ustanoveniach odkazujú na všeobecné podmienky poskytnutia úveru obsiahnuté na rubrovej strane zmlúv a tieto v článku 4 určujú, že ak dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časť splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky, stáva sa celý dlh splatným okamžite.

7. Ďalej mal súd preukázané, že žalovaný bol trestným rozkazom tunajšieho súdu zo dňa 07.02.2014 č. k. 1T/32/2014 - 87 uznaný za vinného z pokračovacieho prečinu úverového podvodu, keď vylákal od žalobcu poskytnutie uvedených úverov tým, že ho uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na ich poskytnutie a splácanie, pretože ako je zrejmé zo skutkovej vety trestného rozkazu, v prípade oboch zmlúv do žiadostí o poskytnutie úverov uviedol nepravdivé údaje o výške svojho príjmu a tiež zamlčal, že sú voči nemu vedené exekučné konania na Okresnom súde Zvolen.

8. Z trestného spisu tiež vyplýva, že trestné konanie bolo iniciované podaním žalobcu, ktorým oznamoval na polícii skutočnosti nasvedčujúce spáchaniu trestného činu zo strany žalovaného zo zmluvy zo dňa 23.08.2012. Toto trestné oznámenie bolo doručené polícii dňa 25.07.2013. Ďalej je z trestného spisu zrejmé, že zástupkyňa žalobcu ako poškodeného E. Q. v trestnom konaní uplatnila nárok na náhradu škody dňa 15.10.2013 pri svojom výsluchu a následne bol nárok na náhradu škody rozšírený o uplatnenie si nároku na náhradu škody v rámci výsluchu menovanej dňa 16.01.2014 aj čo sa týka druhej zmluvy.

9. V trestnom spise sú tiež založené prehľady splátok na obe úverové zmluvy. Pri prvej zmluve je uvedené, že boli zaplatené len prvé dve splátky v celkovej sume 132,- Eur, a to jednorazovou úhradou dňa 22.08.2012. Následne žiadne splátky už uhrádzané na túto zmluvu neboli. Pri druhej zmluve žalovaný neuhradil ani jednu splátku.

10. Ako už bolo uvedené, trestné konanie voči žalovanému potom skončilo na základe podanej obžaloby trestným rozkazom tunajšieho súdu zo dňa 07.02.2014, ktorý bol žalobcovi ako poškodenému doručený dňa 17.02.2014. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 26.02.2014, pričom žalobca v ňom bol odkázaný s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

11. Z hľadiska právneho posúdenia oboch úverových zmlúv je nepochybné, že išlo o spotrebiteľské úvery podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 1 ods. 2 ustanovuje, že spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Žalobca mal pri uzavretí zmluvy postavenie veriteľa (dodávateľa) podľa § 2 písm. b) cit. zákona a žalovaný mal postavenie spotrebiteľa podľa § 2 písm. a) cit. zákona, nakoľko pri uzavretí oboch zmlúv nekonal v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania. Je to zrejmé z obsahu zmlúv, v ktorých je konštatované, že išlo o poskytnutie peňažných prostriedkov na iný účel než podnikanie, zamestnanie, či výkon povolania.

12. Zároveň je potrebné predmetné zmluvy podriaďiť pod právny režim spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku, keďže ide o spotrebiteľské zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý ustanovuje, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Žalobca pri ich uzavretí vystupoval v pozícii dodávateľa a žalovaný v pozícii spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, podľa ktorých je dodávateľom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

13. Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v platnom znení, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

14. Ide o špeciálnu právnu úpravu majúcu prednosť pred všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o premlčaní, ktorý v § 100 ods. 1 určuje, že právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v zákone ustanovenej (§ 101 až 110) s tým, že na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka a ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa teda súd musí prihliadnuť na premlčanie nároku voči spotrebiteľovi aj v prípade, že sa tento premlčania nedovoľá. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka je všeobecná premlčacia doba trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

15. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom k dátumu uzavretia oboch zmlúv platilo, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

16. Z tohto ustanovenia je podľa názoru súdu zrejмый zámer zákonodarcu preferovať v rámci spotrebiteľskej ochrany aplikáciu spotrebiteľských predpisov bez ohľadu na prejav vôle zmluvných strán - spotrebiteľa a dodávateľa. Aj keď teda zmluva o úvere ako taká je ako zmluvný typ upravená v § 497 Obchodného zákonníka a je tzv. absolútnym obchodom, majú sa prednostne v prípade spotrebiteľského úverového vzťahu ako klasického občianskoprávneho vzťahu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Pokiaľ potom aj podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia predmetných zmlúv platilo, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa (pričom spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie), niet rozumného dôvodu, aby za stavu kedy Občiansky zákonník premlčanie upravuje a jeho právna úprava je pre spotrebiteľa výhodnejšia, sa v prípade spotrebiteľského úveru ako v tejto prejednávanej veci aplikovala na premlčanie obchodnoprávna úprava regulujúca vzťahy zásadne podnikateľské. Takto podanému výkladu dotknutých ustanovení, v rámci ktorých Občiansky zákonník iba implicitne vyjadroval prednosť občianskoprávnej úpravy v spotrebiteľských vzťahoch nasvedčuje aj následný prístup zákonodarcu, ktorý s účinnosťou od 01.04.2015 vyjadruje tento princíp už explicitne doplnením poslednej vety do ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka tak, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

17. Vychádzajúc z uvedeného súd kvôli premlčaniu nemohol priznať žalobcovi právo na zaplatenie žalovanej sumy a jej príslušenstva. Pokiaľ totiž ako vyplynulo z vykonaného dokazovania žalovaný z prvej zmluvy uhradil len prvé dve splátky splatné v zmysle splátkového kalendára dňa 26.06.2012 a dňa 26.07.2012 a neuhradil už žiadne ďalšie splátky, znamená to, že v zmysle čl. 4 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré boli súčasťou oboch zmlúv sa celý dlh z prvej úverovej zmluvy stal splatným dňa 27.11.2012, ktorým dňom uplynula splatnosť štvrtej v poradí nezaplatennej splátky. Teda žalovaný neuhradil splátky splatné v dňoch 26.08.2012, 26.09.2012, 26.10.2012 a dňa 26.11.2012 a tak sa celý dlh stal splatným dňom 27.11.2012, kedy žalobca mohol žiadať o úhradu celého dlhu. Pri druhej zmluve

neuhradil žalovaný ani jednu splátku a preto splatnosť celého dlhu nastala dňa 27.12.2012 (žalovaný neuhradil splátky splatné v dňoch 26.09.2012, 26.10.2012, 26.11.2012 a 26.12.2012).

18. Odo dňa 27.11.2012 pri prvej zmluve a odo dňa 27.12.2012 pri druhej zmluve potom začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, keďže v uvedené dni žalobca mohol po prvýkrát vykonať svoje právo (tzv. okamih actio nata), teda mohol právo na úhradu svojej úverovej pohľadávky uplatniť žalobou na súde. Premlčacia doba potom plynula minimálne do dňa 25.07.2013, kedy žalobca podal trestné oznámenie na polícii (odhliadnuc od toho, že žalobca až 15.10.2013, resp. 16.01.2014 uplatnil žalované nároky v rámci trestného konania v podobe škody). Potom počas trestného konania od 25.07.2013 do právoplatnosti trestného rozkazu dňa 26.02.2014 premlčacia doba podľa § 112 Občianskeho zákonníka neplynula (spočívala) a následne pokračovalo jej plynutie od 27.02.2014 (vid' napr. R 31/1974). To znamená, že ohľadne žalobcom uplatneného nároku z prvej úverovej zmluvy uplynula odo dňa 27.11.2012 do podania trestného oznámenia dňa 25.07.2013 doba celých sedem mesiacov (takmer osem mesiacov bez troch dní). Následne od právoplatnosti trestného rozkazu dňa 26.02.2014 do podania žaloby v tejto veci dňa 24.08.2016 uplynula doba dva roky, päť mesiacov a 28 dní, čo vo vzájomnom súčte s už predtým uplynulou premlčacou dobou presahuje trojročnú premlčaciu dobu. Preto keď žaloba bola žalobcom podaná na tunajšom súde dňa 24.08.2016, bolo to po uplynutí premlčacej doby. Obdobne tomu bolo ohľadne nároku z druhej zmluvy, keď od splatnosti celého dlhu 27.12.2012 do 25.07.2013, kedy bolo trestné oznámenie podané uplynulo celých šesť mesiacov a 28 dní plus od právoplatnosti trestného rozkazu do podania žaloby uplynulo dva roky, päť mesiacov a 28 dní, čo spolu tiež presahuje všeobecnú premlčaciu dobu v trvaní troch rokov. Preto aj v tejto časti bola žaloba podaná po uplynutí trojročnej premlčacej doby.

19. Vzhľadom na uvedené súd potom musel žalobu zamietnuť z dôvodu premlčania žalovaných nárokov. V danom prípade súd neposudzoval premlčanie z hľadiska ustanovení vzťahujúcich sa na premlčanie nároku na náhradu škody, nakoľko je potrebné rozlišovať medzi škodou v trestnoprávnom význame a škodou v občianskom práve, keďže škoda v trestnoprávnom zmysle je širšou kategóriou než je tomu v práve občianskom. V trestnom práve sa za škodu považuje podľa § 124 ods. 1 Trestného zákona ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom bez ohľadu na to, či ide o škodu na veciach alebo na právach. Škodou sa na účely trestného zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom. Z toho podľa názoru súdu vyplýva, že škoda v trestnom práve zahŕňa nielen nároky poškodeného právne kvalifikovateľné podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale aj prípady, kedy sa poškodenému nedostane dohodnuté zmluvné plnenie v dôsledku porušenia zmluvy druhou stranou (ako v danom prípade žalobcovi) a kedy ide o nárok na plnenie zo zmluvy a nie z titulu škody. Preto pokiaľ v tomto konaní žalobca svoje nároky uplatňoval ako zmluvné plnenie, bolo potrebné použiť všeobecnú premlčaciu dobu a nie ust. § 106 Občianskeho zákonníka upravujúceho premlčanie nárokov na náhradu škody. Pritom možno len podotknúť, že uplynula aj subjektívna premlčacia doba v trvaní dvoch rokov podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 26.02.2014 a žaloba bola podaná na súde až dňa 24.08.2016, pričom je potom bezpredmetným, či uplynula objektívna premlčacia doba troj, či desaťročná podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, lebo vzájomný vzťah subjektívnej a objektívnej premlčacej doby je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, aj keď poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Súd ešte dodáva, že nepovažoval zmluvy za neplatné z dôvodu, že žalovaný bol uznaný za vinného z trestného činu, nakoľko jeho skutková podstata spočívala v tom, že uviedol do omylu žalobcu v otázke splnenia podmienok úveru a v takom prípade ust. § 49a Občianskeho zákonníka sankcionuje uskutočnenie právneho úkonu v omyle len relatívnou neplatnosťou a žalobca sa podľa § 40a Občianskeho zákonníka relatívnej neplatnosti oboch zmlúv nedovoľával.

20. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku a vyslovil, že žalovanému, ktorý bol v konaní plne úspešný nárok na náhradu trov konania nepriznáva, nakoľko mu žiadne v konaní nevznikli.“

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 29.12.2017 č.k. 12Co/324/2017-51 rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom uviedol v podstatnom nasledovné:

„5. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy 1356,- Eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej mu prečinom úverového podvodu žalovaným. Okresný súd Žiar nad Hronom trestným rozkazom č. k. 1T 32/2014-87 zo dňa 07. 02. 2014, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 26. 02. 2014, uznal žalovaného za vinného zo spáchania prečinu úverového podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona v súvislosti so zmluvou o úvere č. 600200870, ktorú uzatvoril žalovaný so žalobcom dňa 23. 05. 2012 a so zmluvou o úvere č. 600201003 uzatvorenej medzi žalovaným a žalobcom dňa 23. 08. 2012, pričom žalobcu (poškodeného) v zmysle ustanovenia § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal na občianske súdne konanie.

Okresný súd zamietol žalobu na základe aplikácie ustanovenia § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa, keď ex offo prihliadol na premlčanie práva na náhradu škody.

6. Podľa ustanovenia § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

7. Podľa ustanovenia § 106 ods.1, 2 OZ právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

8. Pod premlčaním sa rozumie oslabenie práva, t.j. súdnu nevymáhateľnosť práva, ktoré sa neuplatnilo v stanovenej lehote (premlčacej dobe) za podmienky, že dlžník vznesie námietku premlčania. Neuplatnením práva v premlčacej dobe sa teda právo oslabuje v tom zmysle, že jeho uplatnenie a vymáhanie prostredníctvom súdu je vylúčené, pokiaľ povinný subjekt vznesie námietku premlčania (čím zaniká nárok). Uplynutie premlčacej doby nemá vplyv na samotnú existenciu občiansko-právneho vzťahu a z neho vyplývajúceho subjektívneho práva, a preto dlžník kedykoľvek aj po uplynutí premlčacej doby svoj dlh dobrovoľne splniť. Či sa účinky premlčania prejavia v súdnom konaní, závisí od vôle samotného dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

9. Ako už bolo uvedené, predmetom sporu bol žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody spôsobený protiprávnym konaním žalovaného, a to prečinom úverového podvodu. Odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom sporu nebol nárok zo samotnej spotrebiteľskej zmluvy (zmluvy o úvere). Podľa názoru odvolacieho súdu len v prípade, ak by súd rozhodoval o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, bol by povinný ex offo prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával (§ 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa).

10. Z obsahu spisu okresného súdu odvolací súd zistil, že žalovaný (dlžník) sa nedovoľal premlčania (nevzniesol námietku premlčania) v zmysle ustanovenia § 100 ods. 1 OZ, preto postup okresného súdu, ktorý ex offo prihliadol na premlčanie bol nesprávny, v dôsledku čoho rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu odvolací súd považuje za potrebné dodať, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver nie je spotrebiteľským úverom (bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania dlžníka) ťaží toho, kto tak tvrdí (teda žalobcu).

Otázka právneho režimu tzv. „absolútnych obchodných záväzkových vzťahov“ resp. „absolútnych obchodov“ (kam nesporne patrí i zmluva o úvere) uzatváraných dodávateľom so spotrebiteľom bola v minulosti riešená zo strany súdov nejednotne. Možno však konštatovať, že postupne sa názory súdov v takýchto prípadoch prikláňali k postupu, aký zvolil v prejednávanej veci okresný súd, t.j. k aplikácii Občianskeho zákonníka. Zásadný vplyv na odstránenie tejto nejednotnosti malo prijatie zák. č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým s účinnosťou od 1. mája 2014 došlo (okrem iného) i k zmene, respektíve doplneniu ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka o tretiu vetu, ktorá znie: „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.“ Keďže uvedený právny predpis, ktorým došlo k tejto zmene nemá prechodné ustanovenia, Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku

z 21. apríla 2015 sp. zn. 3 MCdo 14/2014 vyslovil právny názor, že toto ustanovenie sa od svojej účinnosti vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom.

12. Z uvedených dôvodov odvolaciemu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP), pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP) ani na jeho zmenu (§ 388 CSP) a v zmysle § 391 ods. 1 CSP mu vec v tomto rozsahu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Úlohou okresného súdu bude opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu na náhradu škody po preskúmaní základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle ustanovenia § 420 OZ, a to existencie porušenia právnej povinnosti zo strany žalovaného, vzniku škody, príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi porušením povinnosti a vznikom škody. Zároveň okresný súd rozhodne o žalobcom uplatnenom úroku z omeškania po ustálení, či sa žalovaný dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu.

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

15. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.“

4. Tunajší súd po vrátení veci následne konal a rozhodol spor na pojednávaní dňa 27.02.2018 v neprítomnosti strán sporu, keď žalobca svoju neúčast' ospravedlnil (žiadajúc konať v jeho neprítomnosti) a žalovaný sa bez uvedenia dôvodu nedostavil (predvolanie prevzal dňa 08.02.2018).

5. Vzhľadom na nezmenený stav veci bol súd viazaný právnym názorom krajského súdu v tom smere, že žalobcom uplatnený nárok treba právne kvalifikovať ako nárok na náhradu škody a tak súd opätovne uvádza, že na základe už prv vykonaného dokazovania (žalobcom predloženými listinnými dôkazmi a súvisiacim trestným spisom tunajšieho súdu sp. zn. 1T/32/2014) bolo preukázané, že žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dve zmluvy o úvere - prvú zo dňa 23.05.2012, druhú zo dňa 23.08.2012. V prvej zmluve zo dňa 23.05.2012 sa žalovaný zaviazal vrátiť žalobcovi úver vo výške 400,- Eur zvýšený o príslušný poplatok vo výške 392,- Eur, t.j. celkom 792,- Eur v dvanástich mesačných splátkach po 66,- Eur, počnúc dňom 26.06.2012. V druhej zmluve sa žalovaný zaviazal vrátiť čiastku 350,- Eur zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 346,- Eur, t.j. celkovo 696,- Eur v dvanástich mesačných splátkach po 58,- Eur, počnúc dňom 26.09.2012.

6. V oboch zmluvách je súčasne konštatované, že finančné prostriedky neboli poskytnuté žalovanému ani na výkon zamestnania, povolania, ani podnikania, označená je v oboch zmluvách rubrika svedčiaca o tom, že tieto čiastky mu boli poskytnuté na iný účel. Obe zmluvy vo svojich záverečných ustanoveniach odkazujú na všeobecné podmienky poskytnutia úveru obsiahnuté na rubrovej strane zmlúv a tieto v článku 4 určujú, že ak dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časť splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky, stáva sa celý dlh splatným okamžite.

7. Ďalej mal súd preukázané, že žalovaný bol trestným rozkazom tunajšieho súdu zo dňa 07.02.2014 č. k. 1T/32/2014 - 87 uznaný za vinného z pokračovacieho prečinu úverového podvodu, keď vylákal od žalobcu poskytnutie uvedených úverov tým, že ho uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na ich poskytnutie a splácanie, pretože ako je zrejmé zo skutkovej vety trestného rozkazu, v prípade oboch zmlúv do žiadostí o poskytnutie úverov uviedol nepravdivé údaje o výške svojho príjmu a tiež zamlčal, že sú voči nemu vedené exekučné konania na Okresnom súde Zvolen. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 26.02.2014, pričom žalobca v ňom bol odkázaný s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. V trestnom spise sú tiež založené prehľady splátok na obe úverové zmluvy - pri prvej zmluve je uvedené, že boli zaplatené len prvé dve splátky v celkovej sume 132,- Eur, a to jednorazovou úhradou dňa 22.08.2012. Následne žiadne splátky už uhrádzané na túto zmluvu neboli. Pri druhej zmluve žalovaný neuhradil ani jednu splátku.

8. Vychádzajúc potom z § 193 poslednej vety Civilného sporového poriadku bol súd viazaný tým, že žalovaný protiprávnym konaním spáchal uvedený trestný čin, pričom súd mal preukázané, že v súvislosti s týmto trestným činom žalovaný spôsobil žalobcovi škodu vo výške 618,- Eur. O túto sumu sa totiž majetok žalobcu zmenšil v dôsledku trestného činu žalovaného, lebo na základe prvej úverovej zmluvy žalovaný dostal sumu 400,- Eur, z ktorej vrátil sumu 132,- Eur, kedy rozdiel predstavuje 268,- Eur plus suma 350,- Eur poskytnutá na základe druhej zmluvy, z ktorej žalovaný neuhradil nič.

9. Súd mal za preukázané splnenie všetkých podmienok v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý hovorí, že každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Bol preukázaný protiprávny úkon žalovaného, vznik škody na strane žalobcu a príčinná súvislosť medzi nimi a rovnako tak aj úmyselné zavinenie žalovaného. V danom prípade žalovaný spáchal trestný čin, v dôsledku ktorého spôsobil škodu žalobcovi a túto je povinný mu nahradiť podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo.

10. Vo zvyšku uplatňovaného nároku na náhradu škody (ako ušlého zisku) súd žalobu zamietol, pretože je z hľadiska právneho posúdenia oboch úverových zmlúv nepochybné, že išlo o spotrebiteľské úvery podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 1 ods. 2 ustanovuje, že spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Žalobca mal pri uzavretí zmluvy postavenie veriteľa (dodávateľa) podľa § 2 písm. b) cit. zákona a žalovaný mal postavenie spotrebiteľa podľa § 2 písm. a) cit. zákona, nakoľko pri uzavretí oboch zmlúv nekonal v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania. Je to zrejme z obsahu zmlúv, v ktorých je konštatované, že išlo o poskytnutie peňažných prostriedkov na iný účel než podnikanie, zamestnanie, či výkon povolania.

11. Podľa § 9 ods. 2 písm. i) zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia oboch zmlúv bol jednou z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj údaj o úrokovej sadzbe spotrebiteľského úveru. Takýto údaj v zmluvách absentuje, pričom z oboch zmlúv možno vyvodiť, že úrok predstavuje takmer hodnotu 100 % ročne z poskytnutej istiny a je po formálnej stránke „prekrytý“ dojednaním „príslušného poplatku“ v zmluve - v prípade prvej zmluvy poplatok tvorí 392,- Eur pri istine 400,- Eur a pri druhej zmluve je poplatok 346,- Eur pri istine 350,- Eur. V oboch prípadoch bol úver splatný v 12 splátkach.

12. I keď súd samozrejme akceptuje, že veriteľ si môže za poskytnutie úveru účtovať určitý poplatok súvisiaci s uzavretím zmluvy zohľadňujúci náklady na jej uzavretie, sú podľa súdu neakceptovateľnými takto vysoké poplatky, ktorými žalovaný v podstate prekryva skutočnú úrokovú mieru úveru. Vzhľadom na to treba podľa názoru súdu poplatky v takejto výške považovať za odplatu za poskytnutie úveru a teda za úrokovú mieru, lebo štandardne úrok je práve tým ukazovateľom, ktorý odzrkadľuje reálnu „cenu“ požičiavaných peňazí. V opačnom prípade sa totiž údaj o úrokovej sadzbe stáva nič nehovoriacim parametrom, čo nezodpovedá zmyslu a účelu ust. § 9 ods. 2 písm. i) zákona o spotrebiteľských úveroch.

13. V danom prípade boli obe zmluvy uzavreté stranami v roku 2012 a podľa verejne dostupných štatistických údajov NBS bola v roku 2012 priemerná úroková miera pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných bankami na úrovni okolo 12 % ročne pri úveroch so splatnosťou od 1 do 5 rokov. I keď potom súd uznáva, že nebankové inštitúcie môžu poskytovať úvery i za rádovo vyššiu úrokovú mieru vzhľadom na nižšiu bonitu klienta a mieru zabezpečenia návratnosti úveru, je ale podľa súdu neprijateľná aj v prípade nebankovej inštitúcie úroková miera úveru viac než osemnásobne prevyšujúca bankový priemer ako tomu bolo v prejednávanej veci. Preto sú stranami uzavreté zmluvy absolútne neplatnými podľa § 39 Občianskeho zákonníka nielen pre rozpor s dobrými mravmi ale aj pre rozpor so zákonom, konkrétne s ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Preto nárok na „poplatok“ žalobcovi voči žalovanému nevznikol a tak súd žalobu v tejto časti zamietol.

14. Pri rozhodovaní o uplatnenom úroku z omeškania sa súd riadil právnou úpravou úrokov z omeškania obsiahnutou v § 517 ods. 2 OZ a § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. (ďalej len „nariadenie“) v znení účinnom od 01.01.2009 do 31.01.2013 vzhľadom na prechodné ust. § 10c uvedeného nariadenia. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia v znení účinnom od 01.01.2009 do 31.01.2013 bola výška úrokov z omeškania o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky

platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. So zaplatením sumy 268,- Eur týkajúcej sa prvej zmluvy žalovaný bol už v omeškaní ku dňu 21.04.2013 odkedy požadoval úroky z omeškania žalobca a takisto bol v omeškaní ku dňu 20.05.2013 aj so zaplatením sumy 350,- Eur čo sa týka druhej zmluvy. Nakoľko žalobca žiadal úroky z omeškania len vo výške 5 % ročne (čo súd nemohol prekročiť) súd priznal úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 268,- Eur od 21.04.2013 do zaplatenia a zo sumy 350,- Eur od 20.05.2013 do zaplatenia.

15. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ktorý hovorí, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Žalobca sa domáhal úhrady čiastky 1.356,- Eur s príslušenstvom, úspešný bol v rozsahu 618,- Eur s príslušenstvom a teda jeho percentuálny úspech predstavuje po zaokrúhlení 45,6 %. Zvyšok je úspechom žalovaného, t. j. 54,4 %. V pomernom vyjadrení tak prevažuje úspech žalovaného, ktorému však v konaní trovy nevznikli. Preto súd vyslovil, že mu náhradu trov konania nepriznáva.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne vo vyhotovení trojmo na tunajší súd.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v predchádzajúcom odseku, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný rozsudok, môže oprávnený podať návrh na exekúciu podľa zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok, v znení neskorších predpisov.